

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Dato: 15.11.2012

”En kunnskapsbasert kulturpolitikk” - høringsvar fra Institutt for musikkvitenskap, Universitetet i Oslo

Ved Institutt for musikkvitenskap ved Universitetet i Oslo (IMV) har vi lest rapporten fra Grund-utvalget med interesse. Vi oversender med dette vår høringsuttalelse. Ved siden av noen generelle innledende betraktninger, er høringsvaret konsentrert om de to spørsmålene som er fremhevet i høringsbrevet.

Kulturforskning og kulturpolitikk som forskningspolitisk utfordring

I Norge er det tradisjon for at kulturforskningen finansieres gjennom bevilgninger til henholdsvis universiteter og høyskoler og gjennom generelle humanistiske grunnforskningsmidler og programmer i Norges forskningsråd. Dette innebærer at kulturforskningen i det alt vesentlige er forskerstyrt og bare i svært beskjeden grad er innrettet mot å gi svar på kunnskapsbehov i og etterspørsel fra miljøer knyttet til kunst- og kulturlivet, kulturbransjene, kulturpolitikken og den offentlige og private kulturforvaltningen. Det er ingenting ved kulturforskningen som sådan som forklarer eller begrunner den relativt store avstanden mellom forskningen og feltet. Tvert imot vil så godt som all kulturforskning – herunder grunnforskningen – ha potensial for å være kulturpolitisk relevant. Når anvendelsespotensialet for forskningen er mindre enn på andre samfunnsområder, henger dette sammen med at de forskningspolitiske virkemidlene på kulturområdet er for begrenset. Et viktig poeng i Grund-utvalgets rapport er påpekingen av at det særlig innenfor Kulturdepartementets ansvarsområde ”kultur” (i motsetning til medier, idrett og frivillighet) er behov for et bredere spekter av forskningspolitiske virkemidler, både av økonomisk og organisatorisk art. Vi slutter oss fullt og helt til dette.

Kunnskapsbehov og tematiske prioriteringer

Utvalget nevner en rekke tematiske områder som kan være aktuelle for fremtidige forskningsbehov (s. 11). Listen virker fornuftig, men bare hvis den forstås som eksempler på kulturpolitisk relevante forskningstema hvor det fins et erkjent og udekket kunnskapsbehov i etterspørselsleddet. En forskningspolitisk satsing i kultursektoren bør både i prinsippet og i praksis være tematisk åpen og

fleksibel. Det er for eksempel vanskelig å begrunne at store kunnskapsfelter som for eksempel kulturelle endringer knyttet til tro og religion, språkutvikling, teknologi eller innvandring skulle kunne velges bort fra den dagsorden en legger opp for en forskningsbasert kulturpolitikk. Det viktige bør være at en har forskningspolitiske virkemidler til å fremskaffe tverrfaglig kompetanse som kan utføre god og relevant forskning på aktuelle områder der det er kunnskapsbehov. Poenget må være å supplere den forskerstyrte og frie grunnforskningen med en kulturforskning der de brukerrelaterte perspektivene er mer fremtredende. For å ivareta kunnskapsinteressene i sektoren og samfunnet, bør begge disse delene av kulturforskningen gjøres tilgjengelig, slik vi i større grad ser i andre sektorer. Kulturforskning og kulturfeltrelatert forskning er ikke en og samme sak. Men begge deler er en forutsetning for en kunnskapsbasert kulturpolitikk.

Organisering

Utvalget peker først og fremst på to nye virkemidler for å styrke kulturforskningens betydning og gjennomslag i sektoren – et nytt forskningsfinansierende fond og opprettelse av et senter. Etter IMVs oppfatning bør disse virkemidlene ses som deler av en større helhet. På økonomisiden er det viktigste tiltaket at bevilgningene over KUDs budsjett økes vesentlig. En slik styrking må til for at departementet skal bidra til finansieringen både av brede grunnforskningsprogram, mer spissete programsatsinger, en finansiert etterspørsel etter oppdragforskning og bidrag til grunnbevilgning for ett eller flere miljøer. Til å forvalte midlene vil det, etter vår oppfatning, være riktig å benytte den kompetansen og infrastrukturen som fins i Norges forskningsråd fremfor å etablere et nytt fond.

Det meste av kulturforskningen vil måtte skje ved universitetene og høyskolene som i dag. I denne sammenheng er det neppe behov for å etablere et nytt senter. Kulturfeltet har en svakt utbygd instituttsektor som i liten grad har maktet å utvikle og rekruttere relevant kompetanse innenfor kulturfeltrelaterte forskningsområder. Det ville være fruktbart om ett eller flere av de eksisterende forskningsinstituttene kunne opprette et senter eller en forskergruppe som både kan tiltrekke seg og løse oppdrag og som har kompetansemessig tyngde til å tiltrekke seg langsiktige forskningsressurser fra norske og europeiske forskningsprogrammer. Miljøet(ene) må ha et minimum av soliditet bl.a. ved å inngå i en større forskningsorganisasjon og være i nær og løpende kontakt med fagmiljøene ved universitetene og høyskolene som står for forskerrekrutteringen og mesteparten av den allmenne kulturforskningen.

Med vennlig hilsen

Svein Bjørkås
instituttleder